

Opgave 2 Persvrijheid onder druk

Bij deze opgave horen figuur 1 en 2 .

Inleiding

De internationale persvrijheid staat er slechter voor dan ooit, zo concludeerden de internationale organisaties Freedom of the Press en Reporters Without Borders in april 2017. Beide organisaties publiceren ieder jaar een rapport waarin de mate van persvrijheid in de hele wereld in kaart wordt gebracht.

Figuur 1 toont de score van landen op de World Press Freedom Index van Reporters Without Borders. Bij het berekenen van de score is rekening gehouden met factoren als de mate van pluriformiteit, censuur en economische druk. Nederland zakte in 2017 op deze index van de tweede naar de vijfde plaats. Dit heeft onder andere te maken met een toename van het aantal bedreigingen tegen journalisten. Uit onderzoek in opdracht van de Nederlandse Vereniging van Journalisten blijkt dat ook journalisten zelf van mening zijn dat deze bedreigingen de persvrijheid in gevaar brengen (figuur 2).

Bekijk figuur 1.

De gegevens uit figuur 1 zouden aanleiding kunnen zijn voor een vervolgonderzoek naar mogelijke verklaringen voor de in kaart gebrachte verschillen.

- 2p 7
- Stel een hypothese op die ten grondslag kan liggen aan een vervolgonderzoek op basis van figuur 1.
 - Geef aan wat in deze hypothese de afhankelijke variabele is en wat de onafhankelijke variabele is.

Nederland staat in de World Press Freedom Index op plaats 5. België staat op plek 9. Deze lagere score van België heeft onder andere te maken met de grote mate van persconcentratie in het land, zo blijkt uit de schriftelijke toelichting op de onderzoeksresultaten.

- 2p 8
- Geef een omschrijving van het begrip persconcentratie.
 - Leg uit op welke wijze persconcentratie een negatieve invloed kan hebben op de score van een land op de World Press Freedom Index.

In het rapport 'Freedom of the Press 2017' wordt onder persvrijheid onder andere verstaan dat

- 1 de berichtgeving over de politiek degelijk is;
- 2 de media niet onder zware economische druk staan;
- 3 en er weinig inmenging van de staat is.

In Nederland worden deze drie elementen van persvrijheid op verschillende manieren gewaarborgd middels wet- en regelgeving.

Voorbeelden van waarborgen zijn:

- art. 7 lid 1 van de Grondwet
- (een van) de (twee) centrale uitgangspunten van de Mediawet
- het redactiestatuut

- 6p **9** Koppel elk element aan de juiste waarborg (per element een andere waarborg). Leg vervolgens per element uit waarom het door jou gekozen antwoord bijdraagt aan de waarborging ervan.

Bekijk figuur 2.

Media vervullen in een democratie belangrijke functies met betrekking tot de politieke besluitvorming, zoals de informatiefunctie. Binnen deze informatiefunctie onderscheiden we een aantal subfuncties.

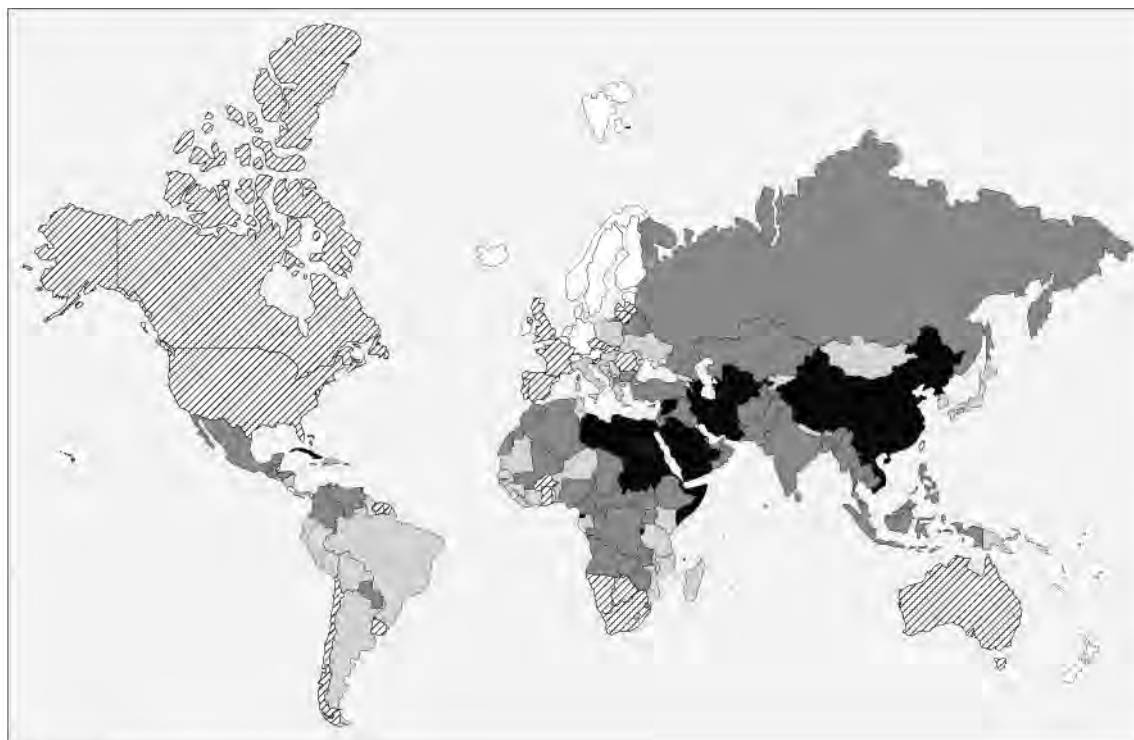
- 3p **10** Leg voor drie subfuncties uit dat de toegenomen bedreigingen van journalisten de uitoefening van deze subfuncties in gevaar kunnen brengen. Maak bij elke subfunctie gebruik van een (ander) gegeven uit figuur 2.

Opgave 2 Persvrijheid onder druk

figuur 1

Landenscore World Press Freedom Index

Op de onderstaande wereldkaart is te zien hoe landen scoren op de World Press Freedom Index van Reporters Without Borders (2017).

Legenda:

- 0 - 15 punten (goed)
- 15 - 25 punten (redelijk goed)
- 25 - 35 punten (problematisch)
- 35 - 55 punten (slecht)
- 55 - 100 punten (zeer slecht)

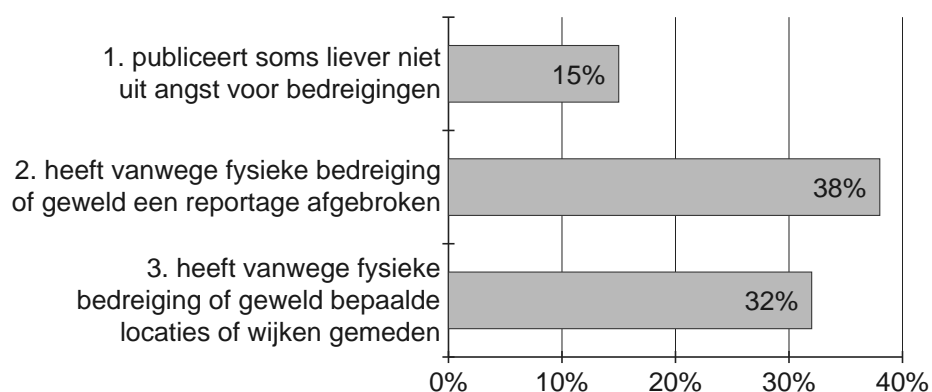
naar: World Press Freedom Index, 2017

figuur 2

Consequenties van bedreigingen voor journalisten

Onderstaand diagram toont het percentage journalisten dat in het onderzoek ‘Een dreigend klimaat’ aangegeven heeft dat de betreffende stelling op hem of haar van toepassing is.

De eerste stelling is aan 638 respondenten voorgelegd, stelling twee en drie alleen aan de 237 respondenten die eerder in het onderzoek aangaven al eens fysieke bedreigingen of geweld te hebben ervaren.

naar: Odekerken & Brenninkmeijer, 2017